

Prof. Albert Sič
Gradarska ul. 18
LJUBLJANA
JUGOSLAVIJA

NOVICE

za inozemstvo 30. L. Oglasi, za 1 mm višine in širskosti 1 kolone (65 mm): za trgovske in obrtne oglase 50 stot., za osmrtnice, zahvale, poslana, vabila L. 1'20, oglase denarnih zavodov L. 2'— Mali oglasi: 30 stot. za besedo, najmanj L. 3'—

Velika noč.

Pozdravljena, Velika noč! Pozdravljen, praznik praznikov. Pozdravljena, Velika Oznanjevalka pomladi, novega življenja, novega veselja!

Kako živo čutimo potrebo tega praznika, kako radostno ga pričakujemo! Saj nam tako nazorno pokliče pred oči večno prenavljanje in obnavljanje človeškega življenja. Nič ni stalno na tem svetu, razven duha, ki vedno visoko razteza svoja krila; materija pa je podvržena večnim spremembam. Pride ostra zima in uniči vse, kar se je ohranilo, se prerodi k novemu življenju, ki klije iz zemlje. Cvetje brsti in poganja, milejši zrak, toplo solnce in blagodejni dežek mu dajajo rasti in moči. Mila priroda privabi nežne ptičke, da napolnjujejo ozračje s sladkim petjem. Nove silé so se porodile, ki dvigajo kvišku stvar-

stvo, v novih harmonijah, ki so zavladale v vsemiru. Nad vsem pa lebdi Večni Duh, ki vse vodi.

Za velikim petkom pride vedno vstajenje. Kakor narava ne more biti brez zime, tako človeško življenje ne more biti brez velikega tedna in brez velikega petka. Preboleti in prenesti mora zaslužene in nezaslužene križe in težave, ki mučijo, kakor zima, kar je starega in slabega, pa včasih tudi kaj dobrega. Toda, za velikim petkom pride velika nedelja. Zgodovina človeštva, odkar jo poznamo, je kakor zgodovina Kristusa Kralja.

Zato, bodi pozdravljena, Velika noč, ti praznik praznikov! V Tebi črpamo novih moči, novega veselja za delo, za življenje, novega upanja za boljšo bodočnost.

O vzgoji mladine

Mladina je bila v vseh časih in pri vseh narodih najvažnejša in največja skrb. Že stari narodi so posvetili mladini vso pažnjo in skrb za njen duševni in telesni razvoj.

Mi se pa danes premalo ali celo nič ne brigamo za pravo vzgojo in bodočnost naše mladine. Zlasti se premalo pečajo listi s tem vprašanjem. Dočim polnimo kolone listov z raznovrstnimi novicami vsega sveta, s politiko daljnih držav itd., puščamo važno vprašanje o vzgoji naše mladine popolnoma v nemar. Zelo napačna je trditev nekaterih, češ da naj se z mladino peča šola. Ne tako, predragi! Današnja šola ni tista kot bi morala biti in ne vzgaja otroka v zadostni meri! Naj bi tedaj s temi vrsticami odprli v «Novicah» predale tudi temu važnemu vprašanju. Marljivi vzgojitelji naj bi v listu priobčevali svoje nauke, nasvete in navodila, stariši pa naj bi take nauke skrbno čitali in se po njih ravnali.

Kaj je vzgoja?

Vzgoja je izobraževanje srca in volje. Tedaj se vzgoja ne nanaša samo na to, da otroka telesno vzgajamo in ga pošiljamo v šolo, ampak moramo pri pravi vzgoji skrbeti, da se mlad človek priuči potrebnih čednosti in lepih lastnosti. S pravo vzgojo moramo upodabljati razum, srce in čut, navajati k redu, lepem vedenju, pravičnosti in dobroti, pridnosti in varčnosti. Res, velika in težavna je ta naloga in njeno izvrševanje se po vsej pravici imenuje umetnost vseh umetnosti.

Poleg duhovna in učitelja je pa največja dolžnost ravno vas, starši, da skrbite za pravo vzgojo svojih otrok. Vsa sreča in nesreča vaših otrok je v vaših rokah! Kakor jim bode postlali, tako bodo spali.

Pri vzgoji mladine se delajo večkrat silno velike in neodpušljive napake. Nekaj iz lenobe, nekaj iz malomarnosti, nekaj iz nevednosti in slepe ljubezni. Koliko otrok je n. pr. že postalo nesrečnih, ker so jih stariši preveč in preslepo ljubili, z njimi premehkužno ravnali! Vse hudo izvira tedaj od slabe vzgoje, in če hočemo to izboljšati, moramo začeti takoj pri korenini. Še tako majhne napake moramo od začetka odstraniti, ko jih zaznamo. Kali najmanjše napake bo-

mo pa opazili, če marljivo prebiramo knjige in spise o pravi in razumni vzgoji.

Ponavljam, kar sem že zgoraj omenil, da se o razumni in pravi vzgoji pri nas danes premalo piše. Zelo mnogo lepih nauk o domači vzgoji nam je podal že škof A. M. Slomšek.

Takoj od začetka opozarjam starše na dve veliki napaki, ki sta podlaga slabi vzgoji. Prva taka napaka je, če stariši mislijo, da so nekatere napake otrokom prirodne in da tem napakam ni odpora.

Druga napaka je pa ta, da nekateri starši mislijo, da prav malih otrok ni treba vzgajati, ker imajo še premalo razuma.

Prava in najboljša vzgoja začne pri materi. Zato je pa že veliki Napoleon rekel: **Dajte mi dobrih mater in ves svet vam spreobrne!** Ravno dandanes je mnogo mater, ki mislijo, da imata le učitelj in šola vzgojo mladine v rokah. Noben učitelj, nobena šola ne bodo pobiljšali otroka, ako mu niso roditelji umno vzgajali. Ko je neka mati vprašala nekega dobrega vzgojitelja, kedaj naj bi začela vzgojevati svojega štiriletnega sinčka, ji je ta odgovoril: «Ako niste še začeli, so štiri leta že izgubljena!» Povsod je prilika otroka poučevati: v gozdu, na polju, na trati, v hiši, na cesti itd. Povsod je polno poučljivega. Najboljša učiteljica in vzgojiteljica je pa lastna mati. Le to, kar vsadi materina ljubezen v mlado srce, se vtisne v globino in le to, kar se je vtisnilo v globino srca, donaša cvetočega sadu.

Da bi le prava mati prav razumela in izpolnjevala ta plemeniti poklic! (Dalje prih.)

Novice iz vsega sveta

Oxford-Cambridge.

Že 98. leto se vrši na Angleškem veslaška tekma med moštvom, ki zastopa oxfordsko univerzo in med moštvom, ki je zastopnik cambridgske univerze. Tako se je pred dvema sobotoma zopet vršila ta najstarejša in najbolj znana veslaška tekma ne samo Anglije, marveč vsega sveta. Vsa angleška pričakuje dan tekme kot velik praznik in obe moštvi se pripravljata za trdo preizkušnjo dolgo časa.

Prvič se je vršila tekma l. 1829. in sicer 10. junija; zmagal je z lahkoto Oxford. Od l. 1845. se vrši

tekma na hitrostni progi, dolgi 6838 m. Vsega skupaj se je ponovila tekma 78-krat. Oxford je zmagal 41-krat, Cambridge 36-krat; enkrat (1877) je bil boj neodločen.

Težko si predstavljamo vseobčno zanimanje, ki se spremeni zadnji dan v strastno razburjenje in se poloti celega Londona in Anglije. Vse sportno interesirano prebivalstvo je razdeljeno v dva tabora, ki javno kaže svoja zanimanja za temnomodre (Oxford) ali svetlomodre (Cambridge).

Letos je po trdem boju zmagal Cambridge.

Velika stavka v Ameriki. V 200 premogovnikih v severoameriških državah Arkansas, Illinois, Indiana, Jova, Missouri, Ohio, Oklahoma in Pennsylvania je izbruhnila te dni stavka. Število stavkujočih rudarjev znaša nad 200.000. Povod za stavko je bilo dejstvo, da delodajalci niso pristali na zvišanje mezd, ki so jih delavci, zahtevali. Stavka utegne trajati dalje časa. Med konsumenti premoga stavka doslej ni povzročila nikakega vzemirjenja, ker je vsega skupaj v zalogi še nad 80 milijonov ton premoga in ker obratujejo vrhutega še mnogi drugi premogovniki, katerih rudarji niso člani organizacije, neovirano dalje.

Tudi v Egiptu reforma zakona.

Znano je, da so v Turčiji odpravili mnogoženstvo. Turški državljani ne sme imeti več kot ene žene. Sedaj pročažo londonski listi, da bo egiptovska vlada predložila narodni skupščini predlog reformi muslimanskega prava. Po tej reformi bo smel imeti več žena samo oni, ki bo dokazal, da ima dovolj sredstev za preskrbo več žen.

Prenovljenje cerkve sv. Sofije.

V Carigradu je znana krasna cerkev sv. Sofije, ki je biser bizantinske umetnosti. Nedavno tega pa so nekateri ameriški arhitekti stavili turški vladi ponudbo, v kateri pravijo, da so pripravljene prenove na lastne stroške ta znamenitejši spomenik bizantinske umetnosti. Vlada je predlog sprejela.

Nov ruski koledar

Sovjetski prosvetni komisar Lunačarski namerava uvesti v Rusiji nov koledar. Lunačarski pravi namreč, da je neumestno, da bi imela komunistična država koledar, ki se nanaša na cerkvene praznike in označbe. Po tem načrtu Lunačarskega naj bi se obdržala samo meseca februar in oktober, ker je izbruhnila v teh mesecih revolucija. Ostali meseci naj se imenujejo po raznih veljavih revolucije in državnih. Dan počitka ne bo več nedelja, marveč torek, dan revolucije.

Madžarska cenzura

O madžarski cenzuri smo že enkrat pisali. Cenzura teh plemenitajev ima čudne pojme kot se razvidi iz naslednjega. V ameriškem filmu «Ribiči» se poroči neka princesinja z navadnim ribičem. Madžari pa s takim koncem niso bili zadovoljni. Zahtevali so, da se film izpremeni v toliko, da se princesinja poroči z nekim generalom, dočim morajo ribiča, ki je princesi rešil življenje, usmrtiti kot upornika in komunista. Madžarskemu plemenitajskemu naziranju je zadoščeno. Madžari so sedaj srečni.

Zahtevajte samo zdravila znamke F. BOLAFFIO-CASTELLANOVICH!

Tedenski pregled

ITALIJA.

Središče zanimanja v politiki je bil Bethlenov poset v Rimu, ki je imel namen, da se podpiše prijateljska pogodba med Madžarsko in Italijo.

Bethlena je sprejel kralj v posebni avdienci in ob priliki tako važnega dogodka, kot je podpis prijateljske pogodbe, je kralj povabil na slavnosten obed madžarskega min. predsednika. Obeda so se poleg Mussolinija udeležili ugledni ogrski in italijanski diplomati. Bethlen je tekom svojega bivanja v Rimu posetil tudi papeža, s katerim se je razgovarjal o cerkveno-upravnih zadevah Madžarske.

Medtem pa je bilo objavljeno besedilo prijateljske pogodbe, ki utrjuje prijateljske vezi med madžarsko kraljevino in Italijo. Pogodba obsega poleg uvoda 5 točk, v katerih se določa, kako se bodo reševala slučajna nasprotstva med podpisnikoma pogodbe.

Pogodba je napravila v raznih državah različne vtise. V Jugoslaviji ni ta pogodba na splošno napravila vznemirljivega vtisa. Vedno namreč dobro, da Madžarska ne more v gospodarskih ozirih iti mimo Jugoslavije, zlasti če pomislimo, da je Reka določena za izvozno in uvozno luko ogrske kraljevine. Pot do Reke vodi samo preko Jugoslavije in Ogrska se bo morala s slovansko državo pogoditi, ako bo hotela imeti resničen dobiček s prepusitvijo Reke za pristanišče svojih izdelkov, pridelkov in potreb. V Romuniji pa večina časopisja ni prijazno sprejela te pogodbe, sicer pa je rumunsko uradno časopisje zavrnilo to razburjenje.

Medtem se je razburjenje radi italijansko-jugoslovenskega spora poleglo. Končno veljavno se je sklenilo, da bosta spor poravnale prizadeti državi brez posredovanja kake tuje države. Priprave za razgovore so že dokončane in tako se je nadejati, da je bil albanski spor samo neljub dogodek v politiki z Balkana.

JUGOSLAVIJA.

Prej ko slej prevladuje v Jugoslaviji trdno prepričanje, da zahtevajo zadnji zunanje politični dogodki močno vlado, ki bi ne imela samo zaslonbe med narodom, marveč bi uživala v inozemstvu ugled kot predstavnic vseh treh narodov in sicer Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki tvorijo Jugoslavijo. Sedaj so namreč v vladi samo Srbi in Slovenci, druge največje jugoslovenske stranke, radičevske, ni v vladi. Pogajanja za vstop radičevcev v vlado se še vršijo. Vendar se naletela na zapreke v radikalni stranki. Druga stranka, ki bi prišla v poštev pri razširjenju vlade, je demokratska zajednica. Toda dočim se vpirajo vstopu radičevcev v vlado bečanski in dalmatinski radikali, ki jih Radić uspešno izpodriva iz njihovih volilnih okrajev, so proti demokratski zajednici vsi radikali iz Srbije. Težišče demokratske zajednice so demokrati; ti pa so v Srbiji najnevarnejši nasprotnik radikalov. Razumljivo je torej, da se en del radikalov upira da bi vstopili v vlado radičevci, drugi pa, da bi sestavljali novo vlado tudi demokrati.

Take so torej prilike, ki ovirajo sestavo močne vlade. Poleg tega pa je treba še omeniti obtožnico demokratske zajednice proti notranjemu ministru Maksimoviću, ki se bo moral braniti proti obtožbam pred narodno skupščino. Kot je videti je položaj še precej zamotan, zlasti ker v glavni in doslej merodajni stranki Jugoslavije, v radikalni stranki, tudi ni vse v redu. Dokler se ne bodo polegla nasprotstva radikalnih veljakov, ki se pripravljajo za Pašičevo dedščino, bo težko najti pravi izhod iz položaja.

To so nasprotstva, ki zadevajo notranji položaj Jugoslavije, glede zunanje politike pa so si vse stranke v načelu edine.

RUSKA IN KITAJSKA.

Pretekli teden je dogodek v Peking, glavnem mestu Kitajske in prestolice severne armade ter maršala Čang-tsolina, razburil vso Rusijo.

V rusko poslaništvo so namreč vdrli Kitajci, ustrelili vratarja, ki jim je zabranil voh, ujeli nekateri uslužbence poslaništva in ukradli razne listine, nato se pa umaknili. Ves svet ve, da je dal za ta korak svoje privoljenje Čang-tsolin. Povod k temu pa sta dala dva ameriška časnikarja, ki sta delala komunistično propagando. Skupno s tema dvema so odvedli tudi veliko število Kitajcev, ki

so pristaši sovjetov in so bili nameščeni pri poslaništvu.

Ta dogodek je grob prestopok proti pravicam, ki jih uživajo vsa poslaništva v vseh državah.

Sovjetska vlada je poslala pekinški vladi protest, v katerem zahteva, naj Čang-tsolin pojasni svoj napad na poslaništvo.

Kaj se bo iz tega skuhalo, bomo videli.

DNEVNE NOVICE

Vstajenje

Narava se je prebudila iz sna, novi sokovi se pretakajo v stvarstvu, vzbujajoč k lepšemu življenju sleherno bilko na travniku. To je pomlad, prerodenje snovi.

Vstal je On, ki njegovo ime že stoletja obuja in vodi ljudi k ožvljavajoči, vse premagajoči veri, vse videči in razkrivajoči resnici, neminljivi, vse esrečujoči lepoti. To je vstajenje Gospodovo, pomlad, prerodenje duha.

Naša goreča želja je, da bi to pomladansko slavo ves naš rod, ki živi v svoji domovini, vsi naši ljudje, ki so razkropljeni po božjem svetu, praznovali v veri na lepšo in srečnejšo bodočnost, v mislih na našo skupnost.

Zato želimo vsem: naročnikom, čitateljem, prijateljem, našemu narodu lepe, srečne velikonočne praznike.

Uredništvo in upravnništvo
«Novic».

Pozdravi

V severni Franciji nahajajoči se možje in mladeniči, pošiljamo najsrčnejše pozdrave starišem, bratom in sestram, vsem sorodnikom in prijateljem in vsem zvestim čitateljem «Novic».

V nadi, da je tudi za vas vstal veliki Kristus, vam kličemo veselo alelujo!

Peter Cigoj, Rožič Avgust, Osek; Kemperle Ivan, Drolc Andrej, N. Rut; Zafran Jakob, Kal; Mlakar Andrej, Bača; Kogoj Leopold, Stržič; Torkar Anton, Poržen; Brič Anton, Hudajužna; Flander Alojz, Ivanka Flander, Grahovo; Hvala Stanislav, Podmelec.

Pozdrave in velikonočna voščila

pošilja fantom-orožnikom, ki se nahajajo v raznih mestih Italije in fantom vojakom, ki se nahajajo v Speziji ter znanec in sorodnikom in vsem železničarjem naše krvi, ki služijo širom kraljevine, železničarska družina Abram iz Brà — Piemonte.

De Pinedov polet.

De Pinedo je moral prekiniti svoj polet, ker so mu nasprotniki zažgali letalo.

Svojo pot bo nadaljeval, ko mu dospe novo letalo, ki mu ga bodo poslali iz Italije.

Zanibonijev proces.

V ponedeljek je začel pred posebnim sodiščem proti Zaniboniju in njegovim sozarotnikom proces. Ob 9. uri zjutraj so prepeljali obtožence, ki jih je devet, pred sodni dvor. Glavni obtoženec je Zaniboni. O njem pravi obtožnica, da je namerjal zanetiti vstajo proti državi, ubiti min. predsednika in da je dal na razpolago potrebna sredstva za izvedbo tega načrta.

Kot prvi je bil zaslišan general Cappelo, ki je dejal, da ni vedel za Zanibonijeve namere. Zaniboni je svoje krivdo priznal. Rekel je, da je hotel z umoritvijo ministrskega predsednika zadati udarec fašizmu. Če bi se mu to posrečilo, bi zavladovala v državi vojaška diktatura. Proces se nadaljuje in bomo o njem še poročali.

«Naš glas».

Uredništvo je za Velikonoč prijetno iznenadilo svoje naročnike in čitatelje. Četrta številka tega družinskega glasila prekaša po raznolikosti in zanimivosti vsebine ter razdelitvi snovi vse dosejanje. Omeniti je treba zlasti poljudnost in domačnost sestavkov pod rubriko «Znanost in vzgoja» ter pestrost «Listka».

Štirideset strani obsegajočo številko krasijo dva Bambičeva linoreza, reprodukcija Pilenove slike «Dve Furlanki», slika «Istarska majka» v Istri udomačenega Čeha Čermaka ter fotografije naših prirodnih krasot.

«Naš glas», ki se je v tako kratkem času razmahnil v družinski list, toplo priporočamo. Naroča se: Trieste, casella postale 348.

Korjera Trst—Boljunec—Dolina

bo vozila cba velikonočna praznika (nedeljo in ponedeljek) ter prihod-

nji četrtek na državni praznik od Sv. Ane do Doline in Boljunca nepretrgoma od 13. ure dalje do 22. ure.

Naše čitatelje

opozarjamo, da bomo v eni prihodnjih številka začeli pričebčevati v podlistku zelo zanimivo povest «Obisk» od našega sotrudnika gospoda Ivana Vouka.

Slovenske čipke v Beogradu.

Slovenski listi iz Slovenije poročajo, da je osrednja čipkarska zadruga v Ljubljani razstavila v Beogradu slovenske čipke.

Ta razstava je po poročilih beograjskih listov lepo uspela.

Izjava.

Ker se mi očita, da sem podpisani dopisnik «Novic» zadnjih dopisov iz Marezig in Babičev, izjavljam, da to ne odgovarja resnici in prosim tudi cenj. uredništvo, da se izjavi o resničnosti moje trditve.

Babiči, dne 2. aprila 1927.

Franc Babič l. r.

Prip. ured.: Potrjujemo izjavo g. Fr. Babiča in izjavljamo, da ni v nobeni zvezi z dotičnimi dopisi.

To je zadrugar!

V okolici Belforta na Francoskem živi poljedelec po imenu Barbier, ki vam je pravcati zadrugar, da ga menda ni para pod solncem. Zaverovan vam je v zadrugno misel tako, da ni vpisan le sam v konsumno zadrugo, ampak so redni člani tudi vsi njegovi otroci. Pet jih ima: najstarejši ima 8 let, najmlajši pa šele en mesec. Tega poslednjega je nesel naravnost iz cerkve od krstnega kamna v urad zadruge, da so ga tam vpisali kot zadrugarja.

To pa je res zadrugna misel!

MOTIŠ SE

ako misliš, da so Pekatete drage, ker je cena nekoliko višja, ne — ako vpoštevaš redilnost Pekatet in pa dejstvo, da jih manj potrebuješ, ker se zelo nakuhajo, moraš priti do zaključka, da so najcenejše. Zanesljivo prave v ½ kg originalnih zavojih.

Iz urada politič. dr. „Edinost“ v Trstu

Olga Krčmar — Šiška: Izposlovali smo, da se je v Rimu izdal plačilni nalog posmrtnice. V najkrajšem času bo tržaška zaklad-

nica izplačala upravičencem ta znesek.

Franc Komac — Soča: Vaša stvar je bila zaključena z negativnim odlokom št. 387655 od 24. junija 1926, kateri je bil odposlan 19. januarja t. l. na županstvo Soča, da se Vam vroči. Prošnja je bila odbita, ker obolenje nima zveze z vojaško službo (glasom sklepa višje zdravniške komisije v seji 28. 5. 1926).

Marija vd. Finderle — Slum: Je v preiskavi. Manjkata še notornostni akt in spričevalo o mrlškem pregledu, že zahtevana od tamčnjega županstva. Požurite osebno.

Helena vd. Poropat — Trstenik: Zadeva še vedno v preiskavi. Manjka celotna dokumentacija, ki je bila večkrat zahtevana pri Vašem županstvu.

Andrej Šav — Gologorica: Zadeva je bila zaključena z negativnim odlokom št. 265704 od 23. 7. 1924. Omenjeni odlok Vam je bil vročen (odklonil radi ekonomičnih in družinskih okolišnosti).

Ivan Šavron — Gradina: Z odlokom št. 387087 od 18. 11. 1926, je bila odklonjena pokojnina z motivacijo, da umrli sin ni bil edina ali glavna opora, ker je ugotovljeno, da posedujete premičnine, nepremičnine in živino.

Lahko rekurirate na računski dvor v roku 90 dni, ko prejmete negativen odlok.

Ana vd. Godina — Slope: Akt ni popolen; manjkajo sledeče listine: 1) Vaš krstni list; 2) Mrtvaški list Vašega soproga; 3) Certifikat italijanskega državljanstva, overovljen po prefekturi. Preskrbite čimprej naštete listine, pa pošljite jih semkaj.

Ivan Obersnel pok. Ivana, cestar — Divača: Civilni ženij v Trstu njegovo prošnjo na Ministrstvo LL. PP., Direz. Gen. Affari Generali dne 22. 11. 1926, št. 6925. Ministrstvo je odgovorilo ženiju, ki je obvestil stranke, da se za cestarje ne da nič ukreniti, dokler ne pride zakonit ukrep.

Franc Pirjevec — Dane: Brez knjižice moremo le ugibati. Vsekakor pa glasom člana 26 kr. odloka št. 1491 pritiče pokojnina dečkom do 14. leta, deklici do 16. leta, potem do 21. pa le v znižani meri.

J. G. — K.: Municipij Izole nam je javil, da je začel proučevati vse prošnje za popust zemljiškega davka. Vsa imena prizadetih, katerim bo dovoljen popust, bodo objavljena na občinski tabli.

TAJNIŠTVO.

P O D L I S T E K

A. Š.

Naši kraji, ljudje in njih življenje

Kobariški kot.

Dokaj različen od Bovčana pa je naš Kotar. Ze od nekdanj je poznan kot hud pravdar. Celo zgodovina govori o številnih prepirih, ki so jih imeli Kotarji še v daljni preteklosti s soslednimi Benečani radi gozdov in pašnikov na Miji in drugod. Res da je morda Kotar deloma po krivici razkričan kot pravdar — saj se vsaka stvar pretirava — a priznati je, da nekoliko pravdarske žilice le ima. Vedno in povsod hoče imeti svoj prav, in to je večkrat lahko znak zdravja; je pa lahko tudi znak nerazumnosti, trme in otročje pameti, zlasti če je treba ta «svoj prav» pridobivati s pestimi in s sodnijo. Ni časa za to, še manj pa denarja. To so začeli spoznavati tudi nekateri naši razsodnejši Kotarji, pri katerih, kot se zdi, počasi izginja ono zloglasno pravdarstvo. So sicer tudi prisiljeni v to, kajti ona gola rebra Stola, pa močvirnata in senčna ravnica med Matajurjem, Mijo in Stolom, na katerih žive, jim narekujejo skromnost in zmernost s tem, da jim dajejo le pičel dohodek. Najrevnejše so vasi na pobočju Stola do rezijanskih in beneških gor.

Pomagajo si kolikor morejo s polje-

delstvom, deloma goje živinorejo, prašičjerejo, gozdarjenje itd., a vse to je zlasti v skrajnem Kotu tako malenkostno, da ne more zadoščati potrebam prebivalstva. Nekaj jim nese kupčija z drvni, ki jih sečejo na Miji, Stolu in Matajurju, pa senožeti. Domača obrt ni posebno razvita, po nekaterih vaseh kot so Potoki, Borjana, Podbela, Logje in Berginj so z malimi izjemami skoraj vsi stavbeni delavci, zidarji, mizarji itd. Po vsem Goriškem so znani Kotarji zlasti sedaj v povojni dobi, ko so gradili tod razdrte hiše. Danes, ko ni več dela doma, so prisiljeni iskati si dela na tujem. Od doma grejo v bližnje kraje za delom, pa tudi čez mejo v Jugoslavijo, Avstrijo, Francijo in drugam. Ne ostanejo z doma vse leto, ampak se na zimo vrnejo domov, ker takrat zastane vsled zmrzovanja vse stavbeno, zidarsko delo. Zimo prežive gospodarji in fantje v domači vasi in uživajo med svojci sad poletnega dela, napravljajo drva za domačo rabi in druga mala dela.

To je posebna oblika izseljeništa, ki je omejeno samo na gotove letne čase in ki je za prebivalstvo Kota najvažnejši faktor v borbi za kruh in v gospodarskem življenju sploh. Seveda trpi prebivalstvo v kulturnem in vzgojnem oziru mnogo; v tujini ni tistega prijetnega krova, pod katerim bi se ljudje zbirali, poglobljali in rastle samostojni, v vsestranski duševni harmoniji. Stremeti je na vsak način, da se tudi tako izseljevanje omili, če ne že odpravi. Skušajo to

doseči — kot povsod — s podvigo poljedelstva. Ali iz opisanih razmer je razvidno, da je kraj malo ugoden za kmeta. V dolini je zemlja senčnata in močvirnata, sicer pa strma in kamenita.

Ostaja vprašanje: kaj saditi? Kaj tod uspeva? Do danes rezultati praktičnih izkušenj niso še zadovoljivi, vendar pa se je v zadnjem času zbudilo živo zanimanje za to vprašanje. Čez vse zanimive in strokovnjaške nasvete srečavamo v dopisih po «Edinosti» in drugih naših listih iz teh krajev.

Odsvetuje se n. pr. turšico za te kraje, ker ne uspeva, pač pa uspeva krompir, zlasti v pribrežnih njivah. Če upoštevamo poleg tega še obsežnost zemlje, na kateri pridelamo n. pr. 1 q turšice z ono, na kateri pridelamo ravno toliko drugovrstnih izdelkov ter če poleg tega primerjamo še medsebojne cene obeh pridelkov, je ugotoviti, da se krompir po teh krajih dvakrat bolj izplača nego turšica.

Še bolj drzen pa je bil neki drug nasvet, naj se izrabi tudi močvirje v ravnini s tem, da se poskuša upeljati pridelovanje riža. Vsekakor je treba biti tukaj oprezen in neprenagel, a vendar bi bilo zdravo prepričati se o vrednosti, možnosti ali nemožnosti tega nasveta. — Dejstvo pa je, da na eden ali drug način se da zboljšati tudi poljedelstvo. To je tudi nujno.

Ljudje so tod delavni, nadarjeni in žilavi, le škoda, da jim je alkohol preveč zavladal. Največ se pije prav

v tistih vaseh, kjer je izseljenišvo najbolj razširjeno. Marsikak Kotar zapije večkrat na zimo v tujini težko prisluzeni denar, mesto da bi ga obrnil v prid družini, ki je v skrajni bedi vse leto čakala njegove pomoči.

Dočim se pozna na duševnosti moških močan vpliv tujine: so izkušeni, premeteni, skeptični, «ne verujejo ne Bogu, ne hudiču», včasih naravnost ciniki — kar je pravi vzrok, da prosvetno delo in kulturno stremljenje ne najde preveč odmeva med njimi —, se opaža pri ženskah veliko lahkovernost, med katerimi so vraže še zelo razširjene. Bo to najbrž posledica tega, da so vse leto same doma pri hiši in vpliva ta samota neugodno na njih duševnost, rodi strah itd. Res mnogo vedo povedati o strahovih, čarovnikih, mrtvecih in dušah, ki vicaajo. Saj se je še pred kratkim vse tolminsko, kobariško in kotarsko ljudstvo razburjalo in govorilo o nekem umrlem gospodarju iz Breginj, ki se vrača vsak večer. Toliko vere in hrupa je našla ta vest med ljudmi, da je breginjski župnik celo v «Goriški straži» miril ljudi. Ne mogla bi se izcimiti ta bajka drugod kot ravno v Kotu, kjer je babjevost še dokaj ohranjena. Mnogo narodnega blaga, pravljic, bajk, pripovedk in pesmi je med kotarskim ljudstvom in so še nerazkrite. Toliko vam vedo o Miji, Stolu, Matajurju, o Nadiži itd. Lep šop teh narodnih biserov je zbral naš kotarski pesnik dr. Joža Lovrenčič v svojih «Gorskih pravljicah».

(Dalje prih.)

Aleksa Šantič:

Ostanite tu!

(Prevel A. G.)

Le ostanite tu! Ker solnce tuje ne bo vas grelo, kakor to vas greje; grenák le kruh je tam in je še huje, če kdo brez brata, sam, in brez se-
[stré je.

Kaj je od matere, kaj je še boljše? Mati je zemlja ta, vi nje sinovi; pogledajte dol in hrib in log in polje, tu vaših dedov so povsod grobovi.

Za zemljo to so bili vsi junaki, presvetli vzgledi, ki so jo branili s svojo krvjó. Ši vi bodite taki, c tudi vi, kot oni vsi so bili!

Kot suha veja, ko jeseni krila liste ji trgajo in smrti čaka, brez vas bi mati domovina bila; a mati vedno za otroci plaka.

Ne zapustite je, ko Kajn prekleti! Le v nje naročju se spočije glava; živite, da bi mogla kdaj umreti na njenem polju, kjer vas čaka
[slava!

Tu vse vas ljubi, vse vam drag
[spomin je; tam nihče ne bo hotel vas poznati; še boljše gole, kršne so pustinje, kot polja, kjer le tujec se košati.

Tu vsak kot brat vam toplo v roko
[seže, a v tujem svetu samo pélin rase, na to zemljico vse vas, vse vas veže, ime in jezik, kri, za večne čase.

Le ostanite tu! Ker solnce tuje ne bo vas grelo, kakor to vas greje; grenák le kruh je tam in je še huje, če kdo brez brata, sam, in brez se-
[stré je.

Zemlja, zemljica, mati!

Zemlja, zemljica, mati! Če nimaš kruha, daj mi kamen, še ob kamnu bom prepeval!

I. Cankar: Kurent.

V jeseni, ko so rubili pri Mataju, ker ni imel, da bi plačal davke, je potrkala revščina tudi pri Kacjanovih. Kacjan je bil eden najtrdnjših kmetov, a v poslednjem poletju so se tudi njegovemu posestvu zmajali temelji. Toča mu je pobila cvetoče jablane predno se je cvetje oplodilo, moča je celo poletje pritiskala žito in turšico k tlem in ko so pastirji prignali s planine zmanjšano njegovo čredo, ker sta se dve kravi ponesrečili, je šel Kacjan neke nedelje v posojilnico in vzel na posodo. Nobenemu ni črnil o posojilu, še sebi ne bi priznal tega v svojem ponosu. Grizlo ga je, da je na starost dočakal, da leži na Kacjanovini dolg.

In tako se je zgodilo, da se je tisto jesen poslovil Kacjanov Janez in šel v Francijo.

«Ne hodi», ga je svarihametov Jože z Ravni, ki je bil že v Franciji in se je vrnil s praznim žepom domov.

Janez pa je mislil: «Kaj bi ne šel; če pošilja sosedov prihranke, jih bom jaz tudi. Hametov Jože pa se gotovo ni dovolj pobrigal za delo, ali pa je preveč zapravljjal.» Odpotoval je.

Stari Kacjan ga je pustil s težkim srcem in z upanjem, mati Kacjanova pa je strmela za njim

še dolgo potem, ko se je skrnil pod klancem.

V pričetku so dobivali pisma polna upanja. Sicer je našel Janez delo, ki je bilo zelo naporno in dobival je zanj le toliko, da je komaj sam shajal, a tolažil se je in tolažil je svoje doma, da dobi gotovo kaj boljšega, ko spozna kraje.

Nekaj dni po Svečnici pa dobijo pismo, v katerem jim naznanja, da je že nekaj časa brez dela in da boleha. Kacjanova mati je prejo-kala cele dneve, Kacjan pa se je čemerem potikal okoli: pri nobenem delu ga ni držalo. Odleglo jima je šele, ko je čez nekaj dni pisal Janez: «Vrnem se».

Janez je računal: «Varčevati bom moral z denarjem, da pridem do doma».

Stisnil se je v železniškem vozu v dve gubi, strmél pred se, misli pa so mu drvele hitreje kot vlak tja gori v tisti kotiček ob Soči, ki ga je zapustil v nadi, da se vrne vanj kot sin, ki prinaša materi zlata; a tujina ga je varala, mu izpila kri in ga vrgla na cesto.

V Gorici se mu je zvedrilo čelo in ko je sedel v vlak, da se popelje v Gore je poslušal besede, ki so mu legale v srce in mu olajševale bolel. Poslušal je razgovore, gledal ljudi in bilo mu je, da bi vse po vrsti objel in vsakemu rekel: brat.

Pri Sv. Luciji je izstopil. Mahnil je kar peš proti domu. Ko je šel čez Stopnik, je videl ljudi, ki so orali. «Bog daj srečo!»

«Bog daj!»

Gledal je rjavo zemljo, ki je dehtela in odpirala svoje grudi, da bi sprejela seme, ki bo obrodilo iz njenih prsi, napojenih z našo krvjo in z našim znojem. Čakala je, da izkaže svojo hvaležnost vsem svojim vernim sinovom, ki jo ljubijo in ki ji dajejo svoj mozeg in svoje življenje. Njegovo srce je slišalo njeno pesem in nič več malodušja ni bilo v njem.

«Vrnil sem se, izgubljeni sin, in sedaj sem pri tebi, zemlja. Ljubil in gojil te bom in vse, kar mi boš dala, bom sprejel iz tvojih rok: če nimaš, da bi dala dveh mernikov, pel ti bom hvalo in ljubil te bom tudi za enega. Saj si moja mati in je v tvojem telesu moja kri.»

Šel je skozi Modreje, pa se tega ni zavedel; šele tam Pod ključem, tam kjer se hoče Soča zagnati v steno, pa se premislil in obrne proti Sv. Luciji, se je vzdramil. Od Tolmina je priplaval glas zvonov; stari Klinkon je zvonil «Zdravo Marijo».

Janez se je odkril in pokrižal. Ustnice so mu šepetale: «Češčena Marija, milošti polna...», srce pa mu je molilo:

«Zdrava zemljica, naše krvi polna, Bog bodi s Teboj in obilen naj bo sad tvojega telesa, o zemlja!

Sveta zemlja, mati naša, daj kruha svojim sinovom in ob smrti ni uri večni počitek. Amen!»

Zmračilo se je že; Janez pa je hodil proti domu in je molil.

I. Mr:

Velika noč v ruski vasi

Nepregledna snežna odeja, ki je dolge zimske mesece pokrivala zemljo, se je začela pod vplivom spomladanskih solnčnih žarkov tajati in se spreminjati v žuboreče potočke in dalje v deroče reke. Tu pa tam se prikazujejo izpod nje ozelenele desjatine ozimnih posevkov, posejanih že v jeseni in probujajočih se pod snegom. Tudi vrane, srake in druge ptice v bližnjem gozdu, ki vso zimo ne zapustijo ruskih vasi, z napetim kričanjem izražajo svojo radost nad oživljajočo se narodo. Pa kako bi tudi ne; saj se tudi njim obeta obilna hrana. V velikih jatah bodo namreč korakale za plugom in s svojimi krepkimi kljuni izbirale iz preorane zemlje gliste, črve, žuželke i. dr. — Sani, ki so skozi vse zimo izborno drčale po mehkem snegu, izginjajo in nadomeščajo jih vozila na kolesih; kajti zaradi vdirajočega se snega so sani postale težke in okorne ter izvile ruskemu mužiku že marsikatero kletvico, ko so obtičale v vodi, po mešani s snegom, tako da jih ubogi konjiček niti z največjim naporom ni mogel izvleči. Dolga in široka vaška ulica se polagoma izpreminja v močvirje in, če nimaš ob takih dnevih dobrih škornjev, je boljše, da se ne prikažeš na plan, ampak ostaneš doma v suhi izbi, ker pri prehodu vaške ulice si primoran gaziti do gležnjev globoko po vodenem snegu.

Še nekaj dni prijetnega toplega solca in konec bo velikanske in nepregledne bele odeje, ki se žalostno konča v potokih in rekah. Strehe po večini s slamo pokritih hiš se popolnoma osušijo, vodeni sneg izhlapeva in vaška ulica, po sredi zarastla s travo, pridobiva vse lepšo in lepšo obliko.

Po vsej vasi se opaža vrvenje: pridne gospodinje skrbno čistijo in snažijo vežna stopnjišča, kuhinje, sobe, okna; pred vsako hišo je lepo pometeno in povsod vlada najlepši red. Na obrazih vseh vaščanov se opaža nekak izraz zadovoljstva.

«Kaj pa naj vse to pomeni?» — se zamišljeno vprašuješ, ko nisi vajen vseh tamkajšnjih običajev.

E, kaj; ruska «pasha» — Velika noč — je potrkala na vrata; oni veliki sveti dan, ob katerega prihodu se vsa srca ruskega kmetijskega naroda napolnijo z nepopisnim veseljem. Saj pomeni ta praznik tudi nekak mejnik med dolgočasno rusko zimo in krasno spomladjo, ki s svojim lepim in živim prihodom

vzbudi v srcu ruskega kmeta polno lepih nad.

Velikonočna sobota. — V vsaki hiši, tako v bogati kakor tudi v siromašni, se vršijo vsakovrstne priprave: pečejo potice, kolače, barvajo in kuhajo velikonočne pirhe. Še pred večerom je vse delo končano; povsod čisto in snažno. Vsaka stvar je na svojem mestu. V desnem kotu kuhinje stoji z belim prtom pokrita miza, obdana s čistimi stoli; nedaleč od nje ti bije v oči svetlo očiščeni medeni in ponikljeni samovar, ki je ob takih praznikih poklican k izvrševanju važne naloge; pred ikonami se zasvetijo raznobarvne lučce. — Ljudje se odevajo v praznično obleko in se pripravljajo k službi božji. — Vsi, stari in mladi, spešijo in se zbirajo že dolgo pred začetkom svete maše v cerkvi, ki je od zunaj in znotraj prav lepo okinčana in okrašena. Tu vidiš nebroj raznobarnih lučk, bleščočih se ikon, velikih in malih posrebrnenih svečnikov. Okoli cerkve pelje lepa, s peskom posuta pot, po kateri se pozneje razvije procesija. — V cerkvi postaja vsled velikega navala vernikov vedno bolj tesno in marsikdo je radi prevelike gneče primoran ostati pred glavnim vhodom.

Dvanajsta ura! — Duhovnik, oblečen v bogato, s srebrom vezeno obleko, drži v rokah razpelo, okrašeno s cvetjem; pred njim cerkvene zastave, ikone in zbor pevcev. Oglasijo se zvonovi, verniki prižigajo v rokah sveče. Pevci pojó velikonočne pesmi in vse se začne pomikati proti izhodu. Procesija, v kateri mrgoli na stotine svečic, in spremljana z neprestanim zvonjenjem vseh zvonov, se po obhodu okoli cerkve zopet povrne. Vernike obdaja nepopisna praznična radost. Pa tudi ni čuda; saj se v velikonočnih molitvah poje: «Vseh praznikov praznik in vseh slavnosti slavnost; z veseljem drug drugega objamiva — vsi bratje — in svojim sovražnikom vse odpustimo z «Vstajenjem!» — Vsi — znanci, prijatelji in sorodniki se ob tej priliki z besedami «Hristos voskrese» trikrat poljubijo; vse to v znamenju radosti praznika vstajenja Gospodovega.

Ko tako konča prva jutranja služba božja, se takoj začne blagoslovljanje velikonočnih jedi, povezanih v čiste bele prtice in položeni na za to pripravljenih klopeh. S petjem «Hristos voskrese» jih duhovnik kropi z blagoslovljeno vodo. Kadar je tudi ta ceremonija dokončana, se verniki že ob prvem jutranjem svitu vračajo domov, kjer vršijo običajni velikonočni zajutrek. Pred tem praznikom se namreč pravoslavni narod drži skozi sedem tednov jako strogega posta, za časa katerega je po cerkvenem zakonu prepovedano vsako zauživanje mesa, mleka, masla, jajc i. dr.

Napočilo je jutro praznika. Zvonovi pojejo svojo pesem; tudi iz sosednih vasi se oglašajo neprestano zvonjenje, trajajoče ves dan; vse se raduje in veseli. Tudi solnce se kaže, kakor da sveti tega dne nekako drugače — lepše, veselejše. Ne pravi zastoj star ruski narodni pregovor: «Na Kristov dan se solnce igra». — Popoldne je vse — staro in mlado — na ulici. Eni sedijo na klopeh pred hišami in se

pogovarjajo; drugi hodijo v goste k znancem; tu vidiš gručo rajajoče mladine, tam zopet dekleta na priprosti gugalnici, katero so našč ta dan postavili vaški fantje. Kričavi otroci v večjih krogih igrajo razne igre z velikonočnimi pirhi, ki se pogosto končajo tudi z nedolžnimi solzami. Nasprotni ti zopet prihaja cela vrsta za roke se držečih mladih deklet v pestro pisanih oblekah; takoj za njimi pa gruča mladeničev, ki v spremstvu glasne harmonike prepevajo različne narodne pesmi. Kamorkoli se ozreš, povsod zabava. — To rajanje le polagoma pojema s solničnim zahodom. Ko leže na zemljo mehki spomladanski mrak in se zasvetijo prve zvezde na potemnelem nebu, je že vse tiho in mirno; le tu pa tam se še sliši lajanje psa, ki ga je vznemirilo obljubljanje mladeniča zvestobe izvoljenki.

Tako se torej navadno konča Velika noč, ta veliki praznik vstajenja Gospodovega v ruski vasi.

Ero*) in Kadija*)

Srbska narodna pripovedka

Ero je čuval kadijevo govedo; imel pa je tudi sam kravo, ki se je pasla s kadijevo živino. Nekoč se je dogodilo, da je začela kadijeva krava butati v Erijevo, ali Erijeva krava je kadijevo na mestu pobodila. Ero jo je urezal kar so ga nesle noge h kadiji; «Čestiti, efendi! Tvoja krava je zabodla mojo.»

«Kdo pa je temu kriv, prijatelj? Ali jo je kdo naščuval?»

«Ničje je ni, kar sami sta se pobodli.»

«E, če je tako, ne bo nič prijatelj! Za živino ni zakona.»

Ero pa nadaljuje: «Zdaj pa poslušaj, efendi, kar Ti jaz povem; moja krava je pobodla tvojo.»

«O, o, prijatelj! Počakaj no, da pogledam v zakonik», in segne z roko po knjigi. Ero pa ga zagrablji za roko: «Ne boš, pasja dlaka, če nisi gledal zaradi moje v zakonik, tudi zaradi Tvoje ni treba!»

*) Ero — (skrajšanka) — Hercegovac.
*) Kadija — turški sodnik.

Pravična sodba

Srbska narodna pripovedka

V Sarajevu je žid izgubil zašito mošnjo z denarjem. Dal je to oklicati in je obljubil sto grošev tistemu, ki bi jo našel. Potem ko je oklicevalec prehodil vse ulice, pride seljak z mošnjo v roki: «Glej, trgovec, najbrže je to tisti denar, ki si ga izgubil». Ves iz sebe od radosti popade žid mošnjo, jo razporje in začne šteti novce; ali koj se njegovo veselje spremeni v žalost, ko pomisli, da mora dati sto grošev tistemu, ki jo je našel; in jame premišljevati, kako bi mu jih ne dal. Ko tako prešteje denar, reče seljaku: «Ti si torej prijatelj, že vzela sto grošev, ker je bilo v mošnji osemsto grošev, zdaj pa jih je samo sedemsto. Prav si storil!» Reče se prestraši, ko to čuje, in še bolj ga zaboli nezaslužena obdolžitev, nego izguba obljubljenih sto grošev. Zato se jame zaklinjati in rotiti, da se ni niti doteknil denarja, ampak je vse tako prinesel, kakor je našel. Žid pa ostane trdovratno pri svojem. Tako se slednjič spreta in jo primahata h kadiji, da razsodi. Oba prisežeta; žid, da je bilo v mošnji osemsto grošev in je zdaj samo sedemsto, seljak pa, da se ni denarja niti doteknil, ampak ga je tako prinesel, kakor ga je našel. Modri kadija, spoznavši, kaj je in kako, jima razsodi tako-le: «Obadva imata prav; ti, trgovec, si izgubil osemsto grošev, ti seljak pa si jih našel samo sedemsto; ni torej to denar tega trgovca, ampak nekoga drugega. Nesi tedaj, seljak, ta denar domu in hrani ga, dokler ne pride oni, ki je izgubil samo sedemsto grošev; ti, trgovec, pa čakaj, dokler se ne oglasi tisti, ki je našel osemsto grošev.»

Fr. Ložan:

Mešetar Jerinček

V Podgori živé sami mešetarji. Nemara je zrak takšen, da ne trpi ljudi drugačne sorte. Kdor ni mešetar — ali se kmalu v mešetarja prevrže ali pa se iz Podgore izseli, če ne z lepo, pa z grdo.

Sosednje vasi nič kaj ne obrajtajo Podgorceev, češ, samo tri poštene može da imajo med sabo, pa še te tri da bo skoraj vzela dež. Merijo te besede na svete Tri kralje, ki so v Podgori naslikani na zunanji strani kapelice in ki jih je v teku let deževje tako spralo, da se jim komaj še poznajo živo barvani plašči.

Še drugo stvar radi očitajo podgorskim mešetarjem, namreč, da niso niti svojega patrona v velikem oltarju, sv. Luko, pustili v miru, nego so mu zamešetarili lepega rejenege vola za hrvatsko bušo.

Pa tiči v teh takih zabavljalih dober kos zavisti, ker mešetarska obrt ni slaba obrt. Resnično ni slaba. Toda znati jo je treba, to je tisto!

Zlasti hribovcem iz Suhega Brega, ki mu pravijo tudi Lačni Breg, so rdeči in rejeni mešetarji iz Podgore vir stanovitne zdražbe — venomer se jim obnje spotika jezik.

N. pr. kadar je stari Strehar tam v Lačnem bregu sitnaril — in sitnaril je vsak dan — gotovo je v svoje litanije vpletal podgorske mešetarje. Nosi se je nad sinom Matijcem: «Mar res ne vidiš nikoder nobenega dela, ha? — da se doma poslanjaš? Mar naše kmečko delo ni zate, ha?» Žena mu je ugovarjala: «Pusti ga no, prga sitna, naj pomalica!» Strehar pa: «Potuho mu daješ! Pozna se ti, da si Jerinčkova iz Podgore, mešetarska. Kar k Jerinčku ga daj, pa se naj izuči za mešetarja če ga ni sram, cigana!»

Pa se je res zgodilo, da je Matijec, ki je bil mlajši sin in mu ni kazalo, da bi se vse žive dni pokrival okoli tesne domače sklede, nekega dne pobral svoje cipelišče in se s solznim maternim blagoslovom na čelu in s suhim kosom ovsenega kruha v žepu napotil po bregu navzdol k stricu Jerinčku v Podgoro. — Ločitev mu ni bila težka: «Bolj siten ne bo stric, kakor so oče,» je preudarjal; «če pa bo, ni vrag, da ne bi našel pota nazaj.»

No, stric ga je sprejel dosti prijazno. Kaj pa je doživel koj drugi dan, bo povedano sedaj — le.

Po zajtrku je stric Jerinček ukazal: «Napreži, če znaš! V Goričevem je semenj — naša dva pujska vzameva s seboj, morebiti ju prodava. Ne vem, kaj jima je, žreti ne marata.»

Matijec napreže, sedeta in se peljeta.

Dospeta na sejem, pa veli stric: «Pogledat stopim, če bo kod kaj zaslužka. Vi trije, pujska dva in ti, pa kar tukaj-le ostanite in če bo kdo vprašal za pujska, toliko in toliko reci, za ta denar da ju lahko daš, za manj pa ne!»

Pokimal je pujskoma in Matijcu in šel po zaslužku, in so mu sledile radovedne Matijčeve oči noter do praga Lovretove gostilne.

Ni bilo vseh Matijcu, da ga ni stric s seboj vzel k Lovretu, kaj rad bi mu bil pomagal tudi tam. Pa je pomislil: s pujskoma nikakor ne bi mogla v krčmo — in je preudaril: stric ni, da bi mu zameril. Pa je Matijec zameril pujskoma in ju dregnil, da sta bridko užaljena zakrutila.

Sejmarji so prihajali, postajali, barali po ceni. Matijec jim je odgovarjal, kakor mu je bil naročil gospodar. Pa so sejmarji stopili naprej brez besede, k večjemu je kateri premaknil klobuk z enega ušesa na drugo in počasi in preudarno pljunil.

Pride še ženska, nemara je bila vdova in kočarica, in se ustavi. Ne ve se, ali sta ji bila pujska po godu ali ji je bil po godu mladi fant: z mladim fantom bo lažja kupčija, kakor bi bila s starim prebrisanim dedcem. Vpraša, fant ji odgovori, pa ko je čula

ceno, je tudi njo zasukalo, da krene naprej.

Vendar je ženska bila ženska in ni mogla, da krene naprej brez sleherne besede. Pa je svoj korak zopet zokrenila nazaj in se ob tem spoteknila ob lastni škorenj, komaj se je še ujela. Potem je najprej grajala dobrega Matijca, čemu se ji smeje smrkavec, in slednjič besedo zopet napeljala na pujska: mar je norčav, da pujska tako visoko ceni. Pol toliko naj reče, pa bo še preveč!

Matijec je bil užaljen. Ne zaradi vprašanja, ali je norčav; tako vprašanje spada k običajnemu kupčijskemu pomenku. Ali rekla mu je baba tudi «smrkavec». Med fanti v Suhem Bregu je veljala starodavna pravica, da na «smrkavca» ni bilo drugega odgovora, kakor s kolom po glavi ali z nožem v rebra. Pa je užaljeni Matijec pomišljal, kaj bi z babo, ko baba ni fant.

Tedaj se je nenadno pojavil vžad za žensko stric Jerinček. Z očmi je ujel Matijca in mu pomežiknil; potem pa pristopil s počasnim sejmarjskim korakom in se ustavil pri kruljih pujskih. Na prelepe načine je dehtel po vinu in pečeni klobasi, na levem brku se mu je prelestno gugala kapljica — Matijcu se je kar milo storilo v ustih.

Delal se je pa stric Jerinček, ta hinavec, kakor da pujska in njunega varuha še živ dan ni videl. Z večjo roko je potipal žival in vprašal fanta, koliko da ju štima.

Matijec je zazijal, pa je še stricu povedal, kakor je bil prej naučen od samega strica.

Stric si je vnovič z očmi in prsti ogledoval žival in pričel: «No» in «hm». In je hotel baš povedati svojo sodbo o živali in njuni ceni, pa je zapazil žensko — hinavec, kakor, da je ni videl že od vsega kraja! Pa se je umaknil za en korak in dejal: «Mar vi kupujete pujska? V kup vam ne bom segal, mati — ni moja navada!» «Predraga sta!» pravi ženska.

«Sorte sta prave,» je modroval stric. «Ta sorta rada žre in hitro debeli. Za špeh je ta sorta najbolj prava. Po tej sorti sem že gledal... Ampak vam se ne bom vtikal v kupčijo. Kar lepo zglijajta s fantom!»

«Ko pa fant predrago drži!» se je pomišljala ženska.

Pa se je stric nagnil k ženski in ji zašepetal v uho: «Mati, meni boste dali dvajset kronic mešetarine, pa bom jaz zglijal za vas!»

Še odgovora ni počakal, že se je pričel pogajati z nebogljenim Matijcem, da je Matijcu kar sapa jemalo in ni vedel, ob čem da je. Stric pa je kričal za oba in grabil Matijca za roko in mu bil v dlan in v nič deval pujska in ju v istem dušku hvalil in mladega prodajalca rotil pri peku in pri nebesih in odbijal in ponujal, slednjič pa namežiknil Matijcu: «Zdaj je čas, zdaj pa le udari!»

Pa je še Matijec udaril stricu v dlan in je stric Matijcu obrnil roko in s svojo čofnil vanjo in jo stisnil, da se je Matijec bal, da mu jo zdrobi, in se je potem stric zadovoljno odduškal in izjavil: «Bog daj srečo! Zalihano je!» Obrisal si je pot: «Mati, pujska sta Vaša! Pošten kup ste kupili, pol zastonj. Kar tantu oštejete denar, meni pa mešetarino!»

Pomagal je ženski, da je iz ruta izluščila kupnino in jo naščala brez zmote, in se je brigal še za bankovce, ali so dobri. Potem je denar tantu stisnil v roke: «Na, pa ga nesi gospodarju, pri Zoretu sem ga videl, in se pohvali, da si dobro prodal! Pol litra ti lahko kupi in klobaso!» Mešetarino je potisnil v hlačni žep, voščil ženi srečno pot in jo naokoli ubral k Zoretu. —

Drugi dan je bila nedelja in je imel Matijec potrebo pa tudi dovolj časa, da piše domov očetu prijazno pismo, ki je stalo v njem: predno nadalje piše, da vse lepo pozdravlja, posebno očeta; in stric Jerinček la je ptič in da bo ostal pri njem. Včera sta bila na sejmu v Goričah in je stric prodal dva mršava pujska in ju ni le prodal

za drag denar, še mešetarino je zaslužil pri lastnih svojih pujskih. Potlej pa da mu je stric Jerinček kupil vina in klobaso. Stric, ta zna! — In predno naprej piše, da pozdravlja tudi mamo in brata, in ko se mama radi kregajo, kako ste sitni in da bi Vas najrajši zamenjali ali prodali, če bi Vas kdo maral — kar recite mami, naj Vas stricu Jerinčku dajo v roke, on Vas bo zamenjal ali prodal — ni vrag, da Vas ne bi! — in še bo zaslužil mešetarino. To Vam od srca želi

Vaš hvaležni sin
Matijec.»

Vstajenje v Firencali

V Firencali proslavijo vstajenje na veliko soboto na poseben način.

Pred stolnico pripeljejo lep voz, okrašen s cvetjem, in ves pozlačen. Od tega voza napeljejo naravnost pred oltar debelo žico, po kateri se lahko premika bel golobček iz kovine. Ko zapoje kardinal «Slavo», prižge smodnik, ki je v golobčku, in razvijajoči se plini premikajo golobčka naprej. Ko «prileti» golobček do voza, udari v strelno kapico (kapsulo), nakar prične poketi na vse strani. Na vozu so namreč razvrščene v več vrstah rakete, ki se zaporedoma ena za drugo prižgejo. Pri zadnji eksploziji se na vrhu voza razvijejo zastavice.

Vsako leto prisostvuje temu dogodku mnogo ljudi; posebno mnogo je tujcev, ki jih ta običaj zanima.

Po končani eksploziji vprežejo v voz štiri vole, ogrnjene v rdeče plašče z grbi mesta, ki odpeljejo voz v skladišče, kjer ga hranijo skozi leta do druge velike noči.

Izvor tega običaja je pravzaprav tudi pri nas običajni blagoslovljeni ogenj velike sobote. Prvi tak voz je bil v uporabi leta 1305. in sicer najprej za raznašanje blagoslovljenega ognja po mestu. Šele kasneje, za časa papeževanja Leona X., je bil uveden način prižiganja z «golobico». Seveda so bili vozovi večkrat obnovljeni. Tisti, ki ga rabijo sedaj, je bil napravljen okoli leta 1700.

Med kmetskimi ljudstvom v okolici Firenc je razširjena sledeča vraža: Če «golobica» gre od oltarja do voza po žici, ne da bi se ustavila, se obeta dobra letina; če pa se «golobica» radi kake nepravilnosti — ali ker ji zmanjka trenčno gonilne sile — malce ustavi, potem bo gotovo malo pridelka.

Za kratek čas.

Vrzite ga ven!

Ko je Spencer končal svoje veliko delo «Kraljica vil», je šel k grofu Suthampronu, ki je veljal za velikega pokrovitelja pesnikov, in mu je začel čitati svoj umotvor.

Navdušeni grof pravi svojim slugam: «Dajte g. Spencerju dvajset šterlingov!»

Nadaljujoč je Spencer še bolj navdušil svojega dobrotnika in ta je vzkliknil: «Prinesite še dvajset šterlingov!»

Navdušenje pa se je stopnjevalo in tedaj pravi grof:

«Vrzite tega gospoda skozi vrata, ker če nadaljuje s čitanjem, mu dam vse svoje imetje in propadem.»

Profesorska

Raztresenemu profesorju so hudo mušni dijaki skrivaj obesili listek z napisom: osel.

«Hvala tistemu, ki mi je dal svojo vizitko, se je zahvalil ta, ko je opazil listek na suknji.

Nima dovolj!

Ženin: «Boste dali dosti dote svoji hčeri, kaj ne?»

Oče: «Nič ne dam, čemu? Saj ste rekli, da je moja hči zaklad.»

Pozna jo.

Miha se ga je pošteno nalezal, da ga je moral policijski stražnik spremiti do hišnih vrat. Miha se mu je lepo zahvalil, nazadnje pa ga je še opozoril: «Vi, čujte, pazite se, zdaj pride ključ z okna.»

Stražnik: «To pač ne bo tako nevarno.»

Miha: «Pač, pač, vi še ne veste, da moja žena vselej priveže na ključ tudi poleno.»

PEVSKI ZBOR «ILIRIJE» OB DVAJSETLETNICI (1926.)

Društvo je bilo ustanovljeno leta 1906. Ustanovili so ga pevci nekdanje pevske bratovščine S. Cirila in Metoda. Pred vojno je lepo uspevalo in imelo celo vrsto koncertov v Trstu in drugih mestih. Po vojni se je zbor zopet obudil pod vodstvom prof. Mirka. Imel je par krasno uspešnih koncertov. Po odhodu prof. Mirka je zbor nekaj časa živel, dokler ni prevzel vodstvo zbor prof. Kumar, ki je zopet dvignil zbor ter mu dal nove smernice. Po komaj enoletnem delu je moral prof. Kumar oditi in je prevzel zbor g. Pertot, ki ga vodi danes že tri leta. Zbor se je utrdil in je praznoval lani dostojno dvajsetletnico svojega obstanka (21/3/1926.) Zbor goji največ narodno pesem v starih in modernih harmonizacijah in novejšo zborovo petje sploh. Zastopani so v glavnem sledeči skladatelj: Förster, Sattner, Krek, Mokranjac, Adamič, Lajovic, Fremrl, Kimovec in Ravnik.

PEVSKI ZBOR IZOBRAŽEVALNEGA DRUŠTVA «VELIKO GRADIŠČE» IZ VRHPOLJA

prijazne vasice blizu Kozine, ki pridno deluje in ki je nastopil na svojih prireditvah z lepim uspehom. Tudi letos pripravlja prireditev v večjem obsegu.

M. D. - ŠPARTA (ŠKEDENJ).

Narava s svojo spomladansko lepoto kliče: Šparta se ji radevoljno odzove.

Teden je dolg in pust, kot so dolgi in pusti mestni zidovi. Narava pa je tako obširna, prosta, da te omami, ko se podaš v nje objem.

Znanja si mladina pridobiva v knjigah, v društvu. Krepi si telo na sportnem igrišču. To pa ni še vse. Ni je boljše vežbe kot one, kjer telo in duša uživa. Nikjer ne odneseš lepših spominov kot iz izletov. Nobena druga stvar na svetu te ne osveta toliko, kot en sam pogled v božji svet. In Šparta se tega dobro zaveda. Slika nam predločuje popoldanski odmor izletniške skupine na Arivžanih.

M. D. PROSVETA TRST.

V svojem splošnem kulturnem delu ni M. D. P. - Trst pozabilo tudi na telesno vzgojo članstva.

Na društvenih sestankih, kjer dobiva članstvo zadostne duševne hrane, vzgaja M. D. P. idealno, nadebudo mladež.

Na sportnem igrišču pa skrbi pod večjim vodstvom sportnih strokovnjakov za telesni blagor naraščaja.

Nogometna četa M. D. P. - Trst si lahko šteje v veliko čast, da je bila zmagovalka prvega primorskega prvenstva.

Letos je sicer četa nekoliko popustila in to vsled raznih neprilic, si pa vseeno še vedno lahko pohvalja z dejstvom, da je tehnično še vedno ena izmed najboljših čet.

V zgled pa je lahko vsem drugim, kar se discipline tiče. V tej četi najde S. U. najboljše razumevanje in podporo.

M. D. Prosveta pa bo še nadalje skrbela, da bo sportno delovanje pri članstvu smotreno in blagonsno.

M. D. «SV. IVAN».

Leta 1926., 19. aprila, se je ustanovilo pri Sv. Ivanu mladinsko društvo. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo približno 15 oseb. To je za Sv. Ivan, ki je tako velik, malo več kot nič. Z vztrajnostjo in smotrenim delovanjem je prišlo do drugega občnega zbora in do 90 članov. Ali ni to uspeh? Uspeh je, velik in lep.

A naša srca ne poznajo klavnosti

in neznano nam je omahovanje. Naša pot je jasna in svetla in mi vsi jo vidimo, in vodimo po njej vse slepce in zakrnjence in lenuhe, da jim ne mine življenje v brezdelju.

Delati moramo in hočemo, in v naših srcih bo vedno pomlad, večna in neumrjoča, polna hrepenenj in želja in ciljev — v naših srcih je mladost.

M. D. ROCOL.

Šele leto dni je končalo, odkar se je ustanovila hazena in že beleži ta mlada četa najlepši uspeh.

V letošnji borbi za spominsko ploščo S. N. si je hazena Rocola priborila zmago.

Četa je lahka, tehnično dobro izurjena in kavalirska. Je res ena naših

najboljših naraščajnih čet.

Kot vsa mladinska društva, skrbi tudi Rocol za res sistematično vzgojo mladine.

In uspeh ni izostal. Kot je Rocol poznan po svojih vrlih tamburaših, se je ime še bolj udomačilo z zmago dične hazena — družine.

DROBNE NOVICE Z DEŽELE

DOL - OTLICA.

Upamo, da smo prebili za letos zimo. Sneg jemlje po zadnjih luknjah in brezni slovo. Veselimo se pomladi prav gotovo bolj kot dolinci. Le malo mesecev nas sonce dobro ogreje. Če se spomnimo lanskega leta, nas še od lanskega poletja zazebe. Poštene sončne toplote nismo užili.

Če se veselimo spomladi radi toplih solnčnih žarkov, nas na drugi strani more skrbeti, kam se letos napotimo, da dobimo delo in zaluzek. Lani je šlo težko, letos gre še težje. Sicer smo se lovili tudi čez zimo tja in sem za dninami, a to nam malo pripomore. Sedaj nam ostajajo le skrbi. Naše delo in zaluzek je bil vedno med strugami in grapami pri cestah in vodnih uravninah v Visokih Turah. Toda sedaj so nam tja zaprta vrata z dvema zapahoma.

Dasi je malo zaslužka, ki leto za letom nazaduje, vendar naši ljudje ne znajo z njim pametno ravnati. Mnogih geslo je: dajmo in pijmo, dokler je kaj! Je sicer navada pri vseh Slovencih, da preveč pijemo, a nekaj se da tudi obvladati in si s trdno voljo ukazovati duhu in telesu. Pri nas pa je navadno le narobe. Kdo na primer ne plača rajše za nekaj litrov, če ima, kot pa za dober časopis! Kdo misli na to, da ima s tem dvojno škodo? Kar se tiče izobrazbe, lahko vsak prizna, da se nazaduje. Res, da ni izobraževalnega društva, ki bi pa lahko bilo, a z dobro voljo se vsemu opomore. Hiše so raztresene, kar je še največ krivo. Imela pa bi lahko vsaj vsaka druga hiša po kak časopis. Človek, ki ne čita, posurovi, kajti njega notranjost je kot piškav oreh. Časopisje je tudi edini jez, s katerim moremo uspešno izpopolnjevati duševno praznino in razdrapanost.

IZ VOLČANSKE OKOLICE.

Prosim Vas, g. urednik, da priobčite naslednji dopis, ki Vam ga pošiljam.

Pri nas gre življenje svojo staro pot. Davki so zmerom večji, letine so slabe, tako da vsak misli izseliti se.

Dne 3. aprila smo imeli v Volčah veliko slavnost; blagoslovili smo naše zvonove. Blagoslovil nam jih je preč. g. dekan Rojec iz Tolmina ob asistenci domačega g. župnika. Pevski zbor je zapel več pesmi.

Zvonovi so posvečeni: prvi Materi Božji in Jezusovemu Srcu, drugi sv. Florijanu, zadnji sv. Lenartu in sv.

Frančišku. Dal Bog, da bi nam zvonili v dušni blagor.

Na Čingigu imamo mlekarno, ki dobro deluje. Naše izobraževalno društvo ima sedež v Ušniku. O društvu bom drugič kaj več poročal.

Kmečki fant.

IDRIJA.

V soboto, 2. in nedeljo, 3. t. m., so priredili naši diletantje Petrovičevovo vaško šalo «Vozel» (zadnjič po pomoči Remčeva).

Uprizoritev ni tako izpadla, kakor bi bilo želeti. Krivo je temu seveda to, da ne smeš imeti v gledališču vaje, dokler ne dobiš dovoljenja. To pride zadnji dan, tako da je samo ena vaja na odru. To je glavna krivda, da niso igre podane tako, kot bi bilo treba.

V nedeljo je bilo v vsakem oziru boljše. K prvemu večeru bi omenil samo o šminkanju: Marta, kot stara ženica, je bila strašno čudno našminkana. Zgledala je kakor zamorka, ki je napudrana. In tudi moške osebe so bile pri slabem maskerju. Staremu, kakor Periši, je napravil črne brke, a lase sta imela bele. To so malenkosti, pa vendar bi jih bilo treba odpraviti. Drugi večer je bilo v tem oziru boljše.

Ranka je podala svojo vlogo še precej dobro in bila od žensk najboljša. Marta, kot stara ženica, bila je v kretnjah še premlada. Pri drugi predstavi je bila tudi šminkana premlado. Bojka kot mlado dekle bila je premrtva. Videli smo jo že enkrat bolj živo.

Glavno vlogo je imel Periša, ki jo je razmeroma podal še najboljše. Tudi Stevan in stari sta podala svojo vlogo še precej dobro.

Igra sama na sebi je v resnici precej zavozljana in ima v sebi precej težkih prizorov. Upam, da se bodo igralci bolj postavili pri Cankarjevem «Hlapcu Jerneju», ki ga mislijo prirediti v kratkem.

V nedeljo, 3. t. m., je prišel v naše mesto generalni sindikalni tajnik. Po svečanem sprejemu, ki so mu ga priredili zastopniki vseh oblasti z godbo na čelu, se je razvil sprevod izpred hotela Didič v gledališče, kjer je imel g. gen. tajnik Chiarelli predavanje o sindikalizmu. Gledališče je bilo napolnjeno uradništva in delavstva. Prišli so vsi z namenom, da bodo slišali oziroma govorili o prilikah, ki tarejo naše delavstvo. Kakor že re-

čeno, predavalo se je o sindikalizmu, kar pa naši delavci niso razumeli, ker se je predavanje vršilo v italijansčini. Do debate sploh ni prišlo. Rečeno je bilo, da kdor ima kako željo, naj pride kasneje v prostore sindikata. Kaj se je tam razpravljalo, pa vedo o tem le naši zastopniki sindikata. Rečeno je bilo tudi, da se bo vse poročilo izdalo v časopisih. Zato prosimo, da se isto, če se bo, tudi izdalo v naših slovenskih časopisih, ker italijanskih radi nepoznanja jezika ne moremo brati.

V drugem razredu ljudske šole se je ukazalo našim otrokom, da morajo tudi doma in na ulici govoriti italijanski. G. učitelju in gđ. učiteljici bi rekli samo to, da imajo samo starši pravico poučiti otroke, kako morajo govoriti izven šole!

IZ BRD.

Priloge za kolonsko pogodbo. - Smrt grofa Bagera. - Poletne prireditve. Pošta na Dobrovem.

Ze zadnjič smo poročali, da so že tu prvi znaki bitke, katera bo končala s sklenitvijo kolonske pogodbe. Izgleda, da ne bo toliko ne premaganec in ne zmagovalcev. Po sindikatu kolonov smo dobili še sindikat gospodarjev. Kolonski sindikat ima v svoji oblasti zdravnik d'Ottone, oni gospodarjev pa poteštat bar. Codelli, ki je sam gospodar. Teško je verjetno, da bi gospodarji sprejeli tako pogodbo kot je bila v veljavi dosedaj, kolonom se je pa tudi dalo upanja, da bodo doseženi še večji uspehi. Razlika v nasprotnih zahtevah je, kot se vidi, precej velika. Obe stranki imata vplivne osebe na svoji strani, skoraj gotovo bo le obojestransko popuščanje privedlo do končne pogodbe. Predpreteklo soboto je umrl v Gorici grof de Bager, največji posestnik Brd. Rodom iz španske plemenitaške rodbine se je šele na večer svojega življenja stalno naselil v Brdih, kjer je stanoval v svojem gradu na Dobrovem. Mnogo premoženja je zadnja leta odpadlo od družine Bagnerjeve. Fojanci so se osamosvojili in potom zadrugi postajajo počasi lastni, samotni mali kmetje na bivši grofovski zemlji. Tudi v Gonjačah so se nekateri kmetje, bivši grofovi koloni, odkupili od grofovega zeta. Edino še na Dobrovem je imel grof precejšnje število kolonov. Radi visoke starosti zadnjega grofa Bagera so občutili koloni le roko vsakokratnega oskrbnika. Ni izključeno, da bodo dediči dobrovskega premoženja sedaj vse skupaj prodali, ker je posestvo prinašalo vedno manj dohodkov. Najpravišnja rešitev bi bila celoten odkup in parcelacija med bivše kolone z dolgoročnimi odkupninskimi obroki.

Pogreb pokojnega grofa se je izvršil z veliko slovesnostjo in so se ga udeležili vsi koloni.

Nimamo v Brdih lepih, prostornih hiš, tudi dvoran nam primanjkuje, zato moramo počakati do spomladi, da se lahko skupaj sestanemo v večjem številu na prostem ter da vlistostujemo kakšni predstavi. Na velikonočni pondeljek je navadno otvoritev te briške poletne veselilne sezone. Tudi letos se nam obetata na ta dan dve predstavi v Brdih, ena v St. Mavru, ena pa na Dobrovem.

Med razne dobro in slabo znane briške znamenitosti spada tudi pošta na Dobrovem. Vedno je pri njej nekaj v neredu. Hodijo inspektorji vsako toliko sem, ali razmere na pošti so vedno ene in iste. Ali ne prihajajo časopisi ali pa razne pokojnine ne dostavljajo v pravem času. Pritožbam ni nikdar konca, upamo da vsaj zameram.

IZ VIPAVSKE DOLINE.

Božje pomladansko solnce vabi pomlad v deželo, nam pa delo in znoj v vinogradu in na njivi ter skrb za telo. Raznih potrebščin je treba in predvsem pa je treba nakupiti vitrijola. Kje naj vzamemo denarja zanj? Kje posojila?

V gorenji konec naše solne doline je legla mora. Zamrlo je vse življenje. Prej tako vselega prebivalstva, se je polastilo nekaj težkega. Cela vrsta dogodkov preteklega leta je ljudi duševno potlačila. Gospodarska kriza je storila že svoje. Ne vidiš bejčca, le redko še odmeva vesela pesem.

Precej osupnenja je vzbudila spreobrnitev nekega znanega poprej obče spoštovanega moža iz neke vasice, kjer so vinske lozice blizu St. Vida. Le škoda, da moramo o tej spreobrnitvi reči — narobe Pavel. Ljudje se seveda izogibljujejo, pa se še mi.

V hubelski prestolici se zdi, da je obenem s spomladnim solncem po-

mežiknila tudi nekoliko prijaznejša bodočnost. Nekateri, ki so se povišavali, so bili ponižani. Le škoda, da premnogi prebivalci te vipavske prestolice preveč pretiravajo ta svetopi-semki izrek ter se ponižujejo povsod ob vsaki priliki. Težko jim bo zrvnati hrbet. Uradnik, ki je toliko pečatil v svojem delokrogu in pa posebno izven njega papirje in pa ljudi, je dobil končno svoj pečat. Sedaj bo zdravnik skušal uporabiti svoje zdravniško znanje za ozdravljenje položaja. Dosedanji položaj je bil pa res skrajno potreben rešiteljeve roke.

Dornberg pa lahko sedaj res na prosto prestavlja «Trnjev hrib»! Ne dobiš zlepa vipavske vasi, ki bi bila v tako težkih prilikah kot ravno ponosni Dornberg. Vino še vedno doma v sodih. Drugega pa nič. Niti onih egiptovskih sterlin, ki jih dobivajo od svojih ženah bližnji Prvačkovci. Selili bi se, pa nima kdo kupiti, izposodili bi si, pa kje dobiti na posodo! Le korenita sprememba gospodarstva ter štedenje v vsakem oziru bo rešilo Dornberg.

POREZEN.

Iz naše vasi so se trije fantje izselili v Argentinijo. Doma ni zaslužka, so rekli in odšli. Da bi jim bila sreča mila v tujini!

Kamor so naši ljudje pred vojno največ hodili delat, sedaj ne morejo. Doma se lovijo za dninami tja in sem. Nasitijo se ter začnejo sanjati o daljni Ameriki, kjer se cedi med in mleko. V rahli neodločnosti pripomorejo razne govornice veliko in naši ljudje se selijo v tujino na slepo srečo. Če bi naši ljudje bolj trezno premislili in manj verjeli govoricam, malo, bi se jih izselilo. Pomislite samo: tri tisoč lir porabite za pot in pridete berači, tujci v tuj svet. Doma ste delavci pri svojih, ki vam v vsaki nesreči pripomorejo, v Ameriki ste tudi le delavci med tujci, katerega vsak prezira in morda v nesreči zaničuje.

ŠTANJEL NA KRASU.

Pevsko in bralno društvo «Štanjel» priredi v grajskem vrtu na Velikonočni pondeljek ob 3. uri popoldne javno veselico. Na sporedu bo: 1. Barcarola, poje meš. zbor; 2. Romarica, deklamacija; 3. Ena ptica, poje meš. zbor; 4. Nazaj v planinski raj, poje meš. zbor; 5. Stari in mladi, igra v 4 dejanjih.

Med odmori bo svirala godba, po igri prosta zabava. K obilni udeležbi vabi — Odbor.

TEMNICA NA KRASU.

Kot da bi ne imeli doma dosti rogoviležev, ki so se pa zadnji čas, hvala Bogu, pomirili, so prišli razkazovat svojo razposajenost z neko hreščeco harmoniko neki fantje tam od Rihemberka.

Naša mladina pripravlja za velikonočni pondeljek veselico. Po dolgi zimi se torej obeta, da bomo zopet lahko prisostvovali pošteni zabavi. Čujemo pa, da se v bližnji Vojski pripravljajo na ples. Smo mnenja, da za naše težke gospodarske prilike popolnoma nič ne pristojata take vrste zabava.

IZ KRIŽA PRI TRSTU.

Ista žalostna pesem se poje pri nas, kot jo pojo dopisniki «Novic» iz vse naše revne kraške, vipavske, goriške in istrske domačije. «Denarja ni, pa ga ni! Vse za mano, že kriči...» Ta verz se pretaka od jutra do večera od delavca, kmeta do trgovca in gostilničarja. Zdaj se, kakor da se mora uresničiti stara prerokba: «Robu za robu» — Kar je delavec so povečini, kot v Solkanu mizarji, pri nas kamnoseki. Ostali pa so napol kmetje, to se pravi, da se pridelajo toliko, da bi se lahko preživljali. Sicer je edini pridelek vino, katero je pred vojno prineslo lepe denarce. Glavni odkupovalci so bili iz Slovenije. Z novimi mejami se je to spremenilo! Nič se ne misli na to, kako in kam naj bi naš kmet prodal svoj borni pridelek, pač pa je treba plačati takse še od grozdja, ko je na trti. Domači gostilničarji točijo kaj radi tuje vino! Isto se godi z našimi kamnoseki, ki niso pri nekaterih kamnoseških tvrdkah dobili že celih 5 tednov ficka, kakor čes, da so vsi doma založeni z velikim kapitalom. Kamnoseško podjetje «Cava Romana» je izdajalo pretekli teden neke «bone», s katerimi, da jim dá trgovci živež. Toda iskati trgovca, ki bo dal živež za bone dandanes. Ko vse hoče imeti le denar...?! Sploh vsa kamnoseška podjetja dolgujejo delavcem in to baš sedaj, ko bi moral biti kamnoseška obrt na višku. Vzrok je v tem, da je vlada povišala še 35% izvozno carino na komnje. 10% je bilo že prej. Ali kljub pritisku splošnih

razmer, ne klonimo, ne obupujemo! Tolažimo se na boljše čase. Bliža se vstajenja dan in tudi ta praznik nam bodi studenec novih moči, da bomo lepše premagali to življensko in duševno krizo! Križanovič.

Nenavaden zgled srčnosti in pogumnosti je pokazal pretečeni četrtek domačin Miha Košuta (Derouken). Mlad, vprežen vol, spremljan od bratov Vladka in Alberta Sirka, se je splašil in spustil z vpreženim vozom v dir po velikanski strmini proti kriški postaji. V istem hipu je prihajal nasproti imenovani Mih. Košuta in na čuden in junaški način ustavil dirjajočega vola. Če ne bi bilo tega vrlega moža, Bog vedi, kakšna strašna nesreča bi se lahko pripetila! Vsa čast junaškemu možu!

IZ BREZOVICE.

Dekleta v Brezovici pri Materiji prirede na velikonočno nedeljo in pondeljek razstavo ženskih ročnih del, s katero hočejo dokazati, da tudi priprosta kmečka dekleta morejo koristno porabiti svoj prosti čas, posebno v zimskih večerih; brez posebne izobrazbe, ako imajo le veselje do dela in napredka. Posebnega pomena je ta razstava zlasti za sedanji čas, ko mladina po naših vaseh trati prosti čas z veseljačenjem in trosi težko zaslužen denar svojih staršev za neumno, brezplodno zabavo. Dekleta, pridite pogledat uspehe svojih tovarišic in navzet se veselja do dela, ki vam more edino pridobiti spoštovanje in sposobnost za bodočo, resno življenje!

IZ TINJANA.

Krepek pevski zbor smo ustanovili pri nas, ki šteje 40 pevcev in pevk. Za Velikonoč nastopi z Volaričevoma mašo. Za tak lep uspeh gre največja zasluga g. pevovodji Gregoriču iz Dekani.

Bog ohrani med nami lepo slogo in ljubezen do naše lepe slovenske pesmi.

IZ ČRNİKALSKE OKOLICE.

Zelo me je razveselil dopis iz Gabrovice v zadnjih «Novicah», ko sem čital, da prirede naši vrli Gabrovčani 8. maja veselico. Čast Gabrovčanom, da so se prvi zbudili v naši okolici. Torej 8. maja brez izjeme vsi v Gabrovico!

— Kaj pa z društvom «Sloga» iz Črnegakala? Iskreno želimo in pričakujemo, da nam tudi to društvo kaj pokaže.

Gospodarstvo**Kako in kedaj naj obrezujemo oljke?**

Oljko moramo vzgajati že v njeni mladosti pravilno in sicer na način «korone». Najprimernejši čas obrezovanja (čiščenja) je meseca marca in aprila. Napačno pa je čiščenje (obsekavanje) v času cvetja, kakor je bila stara navada in je v nekaterih krajih še danes. Izkušnja me uči, da je tako čiščenje v cvetju za rastlino zelo škodljivo.

Oljke naj se obrezuje tako: vrhovje, ki bujno, močno raste v sredini, naj se odstrani in večje zasečene rane naj se zamažejo s ktramom. Odstrizajo naj se s škarjami vse suhe veje in kjer je vejevje pregosto, naj se razredči. Dolge veje prikrajšaj, da postanejo krepkejše. V sredini naj bode oljka čista, prazna, tako da solnce obseva tudi notranjost vejevja. Oljka, naj bode torej očiščena na način «korone» in čiščenje naj se vrši vsako drugo ali tretje leto. Nikakor pa ne smeš oljk čistiti vsakih 10 ali 20 let. V tem slučaju drevo popolnoma zdivja, da je tudi čiščenje otežkočeno.

Ko obsekuješ vrh, glej, da ne usekaš prevelikih ran. Vrh obsekaj od obeh strani. S preveliko rano se ti drevo — izpostavljeno solncu, mrazu in dežju — v par letih posuši do tal. Drevo, ki ga je tvoj oče, ali morda še tvoj ded z vso skrbjo zasadil, ga boš ti s svojo malomarnostjo pogubil.

Ravnaj tako, kakor je zgoraj rečeno in s hvaležnostjo ti bode oljka rodila vsako leto. Ne bo ti treba rabiti sekire, ampak zadostovale ti bodo škarje.

Zadnji čas je za čiščenje, ali bolje pozno nego nič! J. H.

Razno**Naslov angleškega parlamenta.**

Angleški parlament je dobil nov naslov. Odslej bo njegovo ime: Parlament združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske. Prej je v naslovu manjkala beseda «Severne», ker je zadobila Irska popolno enakopravnost šele na lanski konferenci dominijonov. Angleškemu kralju je pripuščeno na svobodno voljo, kako izpremeni svoje ime, vendar sta mu obe zbornici svetovali naj si nadene ime: Jurij V., kralj Velike Britanije, Irske in britanskih dominijonov onkraj morja, branitelj vere in cesar Indije.

Ford — kralj avtomobilov

Amerikanski tvorničar avtomobilov Ford je v letu 1903. izdelal le 195 vozil; leta 1913 in 1914 so njegove tvornice zgradile letno četr milijona avtomobilov; a v letu 1924. je narastlo število izdelanih strojev na dva milijona. V Fordovih delavnicah je zaposlenih 200 tisoč delavcev. To je razvoj!

Življenje lokomotiv

Če smemo govoriti o življenju lokomotiv, potem moramo reči, da je njih življenska doba kratka. Na Angleškem se računa, da traja lokomotiva za osebni vlak 25 let, za tovorni vlak pa 26 let. A Ameriki, kjer žive hitro življenje, traja stroj za ekspresni vlak 16 let, za osebni vlak 18 ali 19 let. Ali vendar napravi stroj v 18 letih svojega življenja okoli dva milijona milj, to je dvakrat toliko, kolikor njen angleški drug, ki napravi le okoli milijon milj.

Lokomotiva se tako hitro obrabi radi prevelikega dela; v onih deželah pa, kjer je podnebje miljeje, kakor na pr. v Italiji, traja stroj svojih trideset let.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Roberts: Hvala! Pride prihodnjič na vrsto.

Rogač: Nismo mogli priobčiti! Slabo opisan dogodek; tak, kot ste ga Vi opisali, je nemogoč. Naj Vas pa to ne oplaši, le še kaj pošljite.

IZJAVA.*)

Ker sta moja soproga Karolina Žerbo roj. Smotlak in sin Anton odšla iz hiše brez povoda in ker sumim, da bi znala v mojem imenu delati dolgove, izjavljam, da ne bom plačnik takih dolgov.

Tinjan, 12. aprila 1927.

Ant. Žerbo št. 11.

*) Uredništvo odgovarja za izjavo le, kolikor mu veleva zakon.

Kmetško-ribarska posojilnica in hranilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo v Barkovljah

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje

po 6%

Vloge so zajamčene z nad desetmilijsko vrednostjo v nepremičninah.

Uradne ure: 8.—12. in 14.—18.

v Barkovljah, Viale Regina Elena 37

Ne hranite denarja doma?

Izborna sredstvo proti arteriosklerozi, revmatizmu in težkemu dihanju, kašlju in kataru

je zdravilo

SMILAJOD

(Trpoški sok)

uspešno čistilno sredstvo, posebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let, se prodaja samo v lekarni

Castellanovich, Trst

ia Giuliana 42 (parar. ulica via dell' Istria)

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA

ulica Torrebianca in Raffineria 7.

Telefon 44-39.

SEMENA, KMET. POTREBŠČINE

Vrtna in zelenjadna ter cvetlična semena, nemškega izvora. Poljska in travna semena ter zajamčena semena detelje lucerne in domače ali triletne detelje. Semenski oves iz Češke krmsko peso Mamut rdečo dolgo in Eckendorf rumeno, dospelo pred kratkim iz Nemčije.

SEMENSKA AJDA

Sprejemamo naročila za semensko ajdo. Vsak naročnik naj navede, katero vrsto ajde želi; črno štajersko, ali sivo francosko ajdo.

SEMENSKI KROMPIR IZ JUGOSLAVIJE

Mlekarska zadruga v Trnovem ima v svojem skladišču še nekoliko semenskega krompirja «Oneida» iz Jugoslavije, katerega je pripravljena odstopiti okoliškim zadržam in kmetovalcem v izključno semensko uporabo.

ČEBELARSKÉ POTREBŠČINE

Satnice iz naravnega voska, katere zamenjamo tudi za voske, trčalnice za med, izgotovljene A. — Ž. panje, vsakovrstno čebelarsko orodje in pripravo, ter vse kovinske dele za A. — Ž. panj. Na željo dopošljemo tudi cenik.

KOSE ZNAMKE «MERKUR»

Ta vrsta kos «Mercur» se je izkazala pri nas kot najboljša in je pri naših kmetovalcih najbolj priljubljena.

Zadruga in preprodajalce, ki si želijo nabaviti večje število kos «Mercur», naj prijavijo pravočasno svojo potrebo.

UMETNA GNOJILA

Mešanica umetnega gnojila za krompir in zelenjavo. Superfosfat, kalijevo sol in čilski soliter.

ŽVEPLO IN MODRA GALICA

Bliža se čas, ko se mora vsak skrben gospodar pripraviti na boj zoper trtne škodljivce. Vsak vinogradnik ve iz lastnih izkušenj, kako strašno se maščuje nemarnost in odlašanje v tem pogledu, in gorje onemu, ki ga to maščevanje zadene.

Letos se je kljub neprestanim pozivom na predznambo za modro galico in žveplo oglasilo le malo število naročnikov, radi česar je Tržaška kmetijska družba naročila le toliko blaga, kolikor ga je imela pravočasno prednamovane-ga.

Žveplo. Prva pošiljatev žvepla je kmetijski družbi že dospela. Skrbela je, da naroči za svoje naročnike najboljšo vrsto žvepla znamke «Trezza» ne glede toliko na ceno, da lahko ugodi svojim članom in naročnikom z dobrim in zanesljivim blagom. Naročnikom, kateri so naročili pošiljatev po železnici, smo že odposlali. Ostale naročnike vabimo, da ga dvignejo.

Modra galica. Težje kakor z žveplom bo letos z modro galico. Angleške modre galice bo radi rudarske stavke na Angleškem malo na trgu. Mi smo dobili le manjšo količino, le za manjša naročila posameznikov. Naslednja pošiljatev

bo dospela v Trst koncem meseca junija ali julija.

Naročili pa smo večjo količino nemške modre galice znamke «Johannisthal», katera nam dospe v sedih po 250 kg tekem tega meseca. Tudi ta je že vsa oddana in jo dobijo le naročniki, ki so jo predznamenovali. Ostali se bodo morali zadovoljiti z drugo galico.

Vinogradniške potrebšćine

Za letošnjo vinogradniško sezijo je preskrbela Tržaška kmetijska družba vse vinogradniške potrebšćine, kakor:

Škropilnice znamke «Vermorel» originalne, «Volpi», «Ferrara» in vse posamezne nadomestne dele.

Žveplalnike: ročne kopske in nekaj drugih sistemov. **Nahrbtne žveplalnike:** ploščnate «Volpi» in okrogle «Viktorija» in «Ideal».

Odgovorni urednik: JANKO RUNTIC.

Milan Kutin

trgovina jestvin in kolonijalnega blaga na debelo in drobno

POSTOJNA

Prva parna pekarna. Porcelan. Železnina. Zastopstvo petroleja, kvasa ter PORTLAND-CEMENTA. Točna postrežba.

KLINIKA DR. CICERO

POSTOJNA

Notranje bolezni in operacije.

ŽARKI X

hitro zdravljenje jetičnega vnetja vršcev.

Tržaška posejilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtvom uraduje v svoji lastni hiši ulica Torre bianca 19, I. nad.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge za ček. promet ter obrestuje

po 4%

veče in stalne vloge po dogovoru. Sprejema Dinarje na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. Obrestna mera po dogovoru. Na razpolago varnostne celice (safes)

Uradne ure za stranke od 8¹/₂ - 13, 16-18

Ob nedeljah je urad zaprt
Telefon št. 25-87.

Najstarejši sloven. denarni zavod

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z „Diploma di gran premio“
TRST - Via Giuseppe Caprin št. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obuvalo cenó a vendar lepo, ta bo pomislil malo, ne kupil kar na slepo!

In šel bo k „FORCESSINU“, ki v Trstu vsem od kraja — ubožcu al' bogatinu — najboljše čevlje daje ...

Čevlji za delo L 48.—

Čevlji za delo L 48.—

„Vedež“ za leto 1927

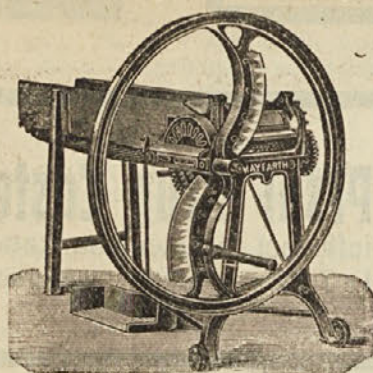
je izšel

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše kuhinjske in druge hišne potrebšćine

Iz aluminija, steklovine, lesa, emajlirane prsti itd. CENE NIZKE.
TRST, PIAZZA S. GIOVANNI št. 1

Kmetijski stroji

Slamorenice znamke «Mayfart» z verigami raznih velikosti.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

Ulica Torrebianca 19, in Raffineria 7.
Telefon 44-39.

Zobozdravnik

DR L. Mermolja

sprejema

v GORICI na Travniku 5 II. nadstropje

Zobozdravnik

DR D. Sardoč

špecialist za ustne in zobne bolezni

perfekcioniran na dunajski kliniki

ordinira

v TRSTU

Via Imbriani 16/III. (pra) Via S. Giovanni od 9—12 in od 3—7 ure

JAKOB BEVC - TRST

urarna in zlatarna

Trst - Campo S. Giacomo št. 5

Podružnica: S. M. Magdalena zg. št. 1

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah
KRONE plačuje više kot vsi drugi
RAZNA DARILA ZA BIRMANCE.

Ljubljanska kreditna banka

Telefona: 5-18; 22-98 Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre 11 Telefona 5-18; 22-98.

BRZOJAVNI NASLOV: BANCALUBIANA

Podružnice;

Gorica, Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, N. Sad, Ptuj, Sarajevo, Split

Centrala v Ljubljani

Delniška glavnica in rezervni zaklad: 60.000.000 dinara.

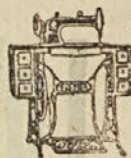
Bavi se z vsemi bančnimi posli. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune z 4¹/₂% netto. - Za odkaz vezanih viog plača odstopke po dogovoru. - Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne pušice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9¹/₂ do 12:50 in od 14¹/₂ do 16 ure.

„MUNDLOS“ šivalni stroji

„Göricke“

dvokolesa, motorini „FIAM“ in belgijske puške se vdoobe le pri

Josipu Kerševaniju

GORICA - Piazza Cavour 9 - GORICA

Odklanjajte ponarejene izdelke!!

Lekarna CASTELLANOVICH

Lastnik F. BOLAFFIO

TRST - Via Giuliani 42 (Sv. Jakob)

v bližini slovenske šole.

Najboljše specialitete za domačo rabo:

Voda „Dell' Alabarda“ Castellanovich

Prepreči izpadanje las ter je priporočljiva posebno proti prhljaju in za ojačenje korenin,

ker vsebuje kinin.

Steklenica po L 6.—. - V Gorici se prodaja pri F i e g e l, Via G. Carducci šte. 9.

Pri sestavljanju vseh naših specialitet se poslužujemo v največji meri rastlinstva kar je rezultat dolgoletnih izkušenj najboljših zdr. izvedencev. Jamčimo za čistoto vsakega posameznega primeska.

Glykol Castellanovich

Izredno učinkovito brezalkoholno sredstvo proti oslabljenju živcev, splošnemu oslabljenju, glavobolu, pomanjkanju teka

in za ženske

v slučajih nerednosti v čiščenju. Cena steklenici L 8.50. — za popolno zdravljenje 6 stekleric Cena L 45.50.

Prsni sirup Castellanovich. Učinkovito sredstvo proti gripam, influenci, kroničnemu kataru in kašlju. — Cena steklenici L 7.50. — Cena steklenici za otroke L 5.—.

Liquore China (Elisire di China) Castellanovich

Sestavljeno je iz ekstrakta najboljšega

„China chalyssaia“

Vzbuja tek in učinkuje pomirljivo na razdraženo želodčno živčevje, posebno priporočljivo v dobi okrevanja. - Cena steklenici L 7.50.

Razpošiljamo tudi proti poštopovzetju, pa ne manj kot dve
::: steklenici :::

SMILAJOD CASTELLANOVICH

Priznано najboljšo sredstvo za čiščenje krvi, za spomlad. zdravljenje, proti omedlevici (vrtincu), valu krvi v glavo, motenju vida pri starejših osebah, arteriosklerozi ter za pospešenje krvnega obtoka. Cena steklenici L 11. — Za popolno zdravljenje 6 steklenic L 60.

Kadar kupujete naša zdravila, zahtevajte le zdravila z znakom CASTELLANOVICH, katero jamči za pristnost proizvoda in za čistoto primeskov.

Lekarna CASTELLANOVICH - Trst (Sv. Jakob)

Odklanjajte ponarejene izdelke!!